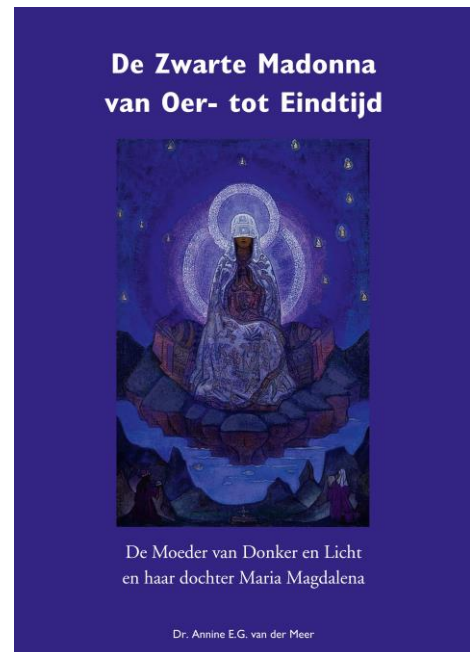

Daarom zijn ze zwart en zo belangrijk!

Door Emile Weesie

We hebben ze op verschillende van onze reizen ontmoet, de Zwarte Madonna. Ze oogde vaak wat stijf op haar troon met haar kind op schoot. Mooi, intrigerend en – in ieder geval door mij – onbegrepen. Pas kortgeleden heb ik ontdekt hoe belangrijk ze is binnen ons gedeelde culturele Auvergnaatse erfgoed. Dat was via het boek De Zwarte Madonna van Oer- tot Eindtijd van dr Annine van der Meer (2015).

Ik wil je graag iets vertellen wat ik uit dat boek heb meegenomen. Dat is voor mij een manier om recht te doen aan al de verhaallijnen en de informatiedichtheid.

Het verhaal van de Zwarte Madonna's

Uiteraard heeft de Zwarte Madonna een zwarte huidskleur. Ze zit vaak op een troon en houdt op haar schoot een mannelijk kind vast. Het beeld is van hout en dateert uit de periode 1000 – 1300 n.C.

De grootste kans om haar te ontmoeten heb je in de Auvergne. Daar zijn er 121. Dat is 38% van het totale aantal in Frankrijk en 24-27% van het wereldwijde aantal. Het is bijna een Auvergnaats fenomeen te noemen.

De auteur behandelt tientallen Zwarte Madonna's in woord en beeld. Dit is wat ik even de encyclopedische laag van het boek noem. Al heb ik de zwart-wit-versie van het boek gelezen, de beschrijvingen zijn zo levendig dat de kleuren toch gaan leven. Ik vond het ronduit fascinerend om te lezen hoe de beelden zijn ontdekt en hoe ze hun plek onder de mensen hebben verworven. Water, stenen, dieren vervullen daarbij telkens weer een rol. Door al die parallellen in deze verhalen komt al snel de vraag of het wel gewone beelden zijn. Een prachtig voorbeeld van een Zwarte Madonna is die van Le Puy-de-Dôme (met inmiddels witte handen):

Wie is ze en waarom zo veel in de Auvergne?

Doorheen het encyclopedische verhaal vertelt de auteur ook een verhaal over symbolen en volksgebruiken. Zo gaat ze terug in de tijd, tot ver voor onze jaartelling, zelfs tot voor het geschreven woord. En dan komen we onderweg Maria Magdalena tegen en de Egyptische godin Isis voordat we bij Moeder Aarde zijn. In de Zwarte Madonna vereren we Moeder Aarde. Vereren we 'het donker dat

zwanger is van het licht', de Godin. En dat vereren op de manier die haar academische promotor Gilles Quispel benoemt met 'Onze Moeder die in de Aarde zijt'. God in de Hemel, Godin in de Aarde.

Een derde verhaallijn gaat over het verdwijnen van Moeder Aarde en de Godin uit ons bewustzijn. En in dat verhaal toont de auteur aan dat de Godin er al voor 'onze' God was, en dat ze in de heilige teksten van Jodendom, Christendom en Islam nog steeds voorkomt. Alleen, doordat de symbolen al lang geleden vanuit mannelijk perspectief zijn geïnterpreteerd en vertaald is ze onherkenbaar geworden. Zo geeft ze als voorbeeld de zin uit de Bijbel: 'In den beginne schiep God hemel en aarde'. In den beginne stond er blijkbaar – na terugvertaling van de symbolen – 'Met Wijsheid schiep God hemel en aarde'. Wijsheid als naam voor Sophia en partner van God.

En dan Auvergne. De Auvergnaatse vulkanen zijn al in de 6^e eeuw v.C. beschouwd als heilige bergen. Als krachtplekken waar de Aarde de mensen voedt. Veel natuursymbolen waarmee de Zwarte Madonna zich omringt zijn hier te vinden. Vandaar dat de Auvergne zo belangrijk is en een uitstraling heeft gehad naar de andere delen van Frankrijk.

Nog een verhaal

De auteur vertelt via dit boek een specifiek deel van haar verhaal over de ontwikkeling van de mensheid. Die loopt via moederland (Godin) via vaderland (God) naar mensenland (toekomst). Hebben we eerst beide uitersten verkend, nu zijn we volgens de auteur toe aan het integreren van het vrouwelijke en het mannelijke. Het is onze uitdaging is daarbij om de dualiteit (goed – slecht, mooi – lelijk) te overstijgen. Dat vraagt open staan voor datgene dat zich via beide uitersten wil ontfouwen. De auteur geeft het voorbeeld van een vrouw en een man die samen een kind krijgen. Beiden vervullen daarbij een onmisbare rol. En het kind verenigt kenmerken in zich van beide ouders.

Alle verhalen die ik in het boek ben tegengekomen raken me. Ik vind ze wonderschoon – al zijn het er voor één boek wel erg veel – en volgens mij zijn ze wat we in onze tijd nodig hebben. Een verhaal over het vrouwelijke en mannelijke in de wereld en wat we gezamenlijk kunnen bereiken. In de woorden van de auteur 'Met de Moeder zullen ook het bewustzijn van ziel en geest als onzichtbare componenten van Mens en Wereld terugkeren'.

Nog wat tips

Kies de kleurenversie van het boek. Ietsje duurder dan de zwart-wit-versie, maar de beelden komen zó veel mooier uit! Webwinkel: <http://www.pansophia-press.nl/>

Ben je geïnteresseerd in haar verhaal over moeder- vader- en mensenland? Lees dan zeker haar 'basisboek' *Van Venus tot Madonna*. Dat is wat minder technisch en encyclopedisch van opzet. Het brengt je ook naar Malta, Afrika en het Midden- en Verre Oosten.

Ben je geïnteresseerd in de betekenis van het wit-verven van de beelden? Lees dan de boeken van Jan van der Eerden (bv *Een middeleeuwse stad vol gulden energie*). Hij vertelt aan de hand van de Zoete Moeder hoe dat zit. In zijn ogen is ook zij een Zwarte Madonna, al is haar gezicht inmiddels wit. Als geboren Bosschenaar wil ik dat graag even gezegd hebben ;)